

lunda är den ödsliga vintern den nordiska sommarens verksamme förberedare.

Huru sorgligt skulle det ej i allmänhet stå till med åkerbruket, om den tunga leran eller de lerblandade jordarterna, som nästan öfverallt bilda en betydlig del af åkerjorden och, som bekant är, blott med svårighet låta vattnet tränga igenom, i värme utvidgade sig eller intogo ett större rum liksom metallerna. Då skulle de vattnande regnskurarne ej förmå genom jordens öfverallt slutna mellanrum bana sig en väg till rötterna just vid den tid, då dessa äro som mest törstiga, utan måste samla sig till vattenpussar på ytan eller hastigt rinna bort till en lägre niveau. Men under inflytandet af värmen drager sig den uttorkade lerjorden öfverallt tillsammans, så att talrika sprickor och remnor genomfåra dess yta och för den nästkommande regnskuren underlätta tillträdet till djupet. De uppsluka vattnet i stor mängd och leda det på kortare tid till de försmäktande sugrötterna. Sålunda motsvara äfven lerans fysiska egenskaper landtmannens behof.

Den ena växtens rot beröfvar jorden andra mineraliska ämnen, än roten på en annan. Så behöfva gräsen och alltså även samtliga våra sädesarter företrädesvis kiseljorden för sin trefnad, växterna med öfvervägande fröutveckling fosforsyran, klöfverna och våra skidfrukter kalken, potaterna och rofvorna kalit och vinrankan natronet, hvilket allt man kan finna genom kemisk analys af deras askas beståndsdelar.

Ville man oupphörligt på samma åker odla växter af samma klass, så skulle jorden ganska snart blifva fullkomligt beröfvad åtskilliga af sina oorganiska beståndsdelar, men genom lämplig omvexling af kisel-, kali- eller kalkväxter vinner hon tid att genom upplösning af sitt mineraliska grundlag samla nya kvantiteter af de henne beröfvade ämnena, så att efter förloppet af ett bestämdt antal år samma växter åter kunna med fördel odlas. Upptogo alla kulturväxter samma mineraliska ämnen lika begärligt uti sig, så måste fälten, som nu är in och år ut lemna rikliga skördar, ofta ligga i träde, tills den långsamt förvittrande stenen åter hunnit meddela dem det nödvändiga, och deras frukter skulle ej på långt när kunna lemna lifsupphälle åt en så tät befolkning. Man ser alltså hvilken stor fördel det är för människoslägtet, att de af detsamma odlade växterna hafva olika behof, och huru de civiliserade, åker-